

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șasea)

27 septembrie 2012*

„Ajutoare de stat — Sectorul fructelor și legumelor — «Planuri de urgență» prin care se urmărește sprijinirea pieței fructelor și legumelor din Franța — Decizie prin care ajutorul este declarat incompatibil cu piața comună — Noțiunea de ajutor de stat — Resurse de stat — Cofinanțare de către un organism public și prin contribuții voluntare ale organizațiilor de producători — Argumente neinvocate în cadrul procedurii administrative — Obligația de motivare”

În cauza T-139/09,

Republica Franceză, reprezentată inițial de E. Belliard, de G. de Bergues și de A.-L. During și ulterior de E. Belliard, de G. de Bergues și de J. Gstalter, în calitate de agenți,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de B. Stromsky, în calitate de agent,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei C(2009) 203 final a Comisiei din 28 ianuarie 2009 privind „planurile de urgență” în sectorul fructelor și legumelor puse în aplicare de către Republica Franceză,

TRIBUNALUL (Camera a șasea),

compus din domnii H. Kanninen, președinte, N. Wahl și S. Soldevila Frago (raportor), judecători,

grefier: doamna C. Kristensen, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 23 aprilie 2012,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: franceza.

Hotărâre

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

- 1 Potrivit articolului 87 alineatul (1) CE:

„Cu excepția derogărilor prevăzute de prezentul tratat, sunt incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.”

Legislația națională aplicabilă

Oficiul Național Interprofesional al Fructelor, Legumelor și Horticulturii

- 2 Articolul L.621-1 din Codul rural francez (code rural), în versiunea în vigoare la 1 ianuarie 2002 (denumit în continuare „Codul rural”), prevede că, „[î]n vederea realizării obiectivelor stabilite de Tratatul de instituire a Comunității Europene și pentru a contribui la garantarea și la creșterea veniturilor, la diminuarea inegalităților, la utilizarea optimă a factorilor de producție și la stabilizarea piețelor în interesul producătorilor, al procesatorilor, al intermediarilor, al comercianților și al consumatorilor, în sectoarele agricol și alimentar se pot înființa, prin decret al Consiliului de Stat, oficii de intervenție pentru un produs ori pentru un grup de produse”.
- 3 Articolul L.621-2 din Codul rural precizează:

„Acele oficii sunt organisme publice cu caracter industrial și comercial aflate sub tutela statului și care își exercită competența asupra întregilor sectoare agricol și alimentar aferent produselor cu privire la care sunt responsabile. Acestea li se pot încredința misiuni cu caracter administrativ legate de exercitarea atribuțiilor lor. Personalul acestor oficii este supus unui statut comun de drept public stabilit prin decret.”

Comitetele economice agricole

– Misiunile și autorizarea

- 4 Articolul L.551-1 din Codul rural prevede că, „[î]ntr-o anumită regiune, societățile cooperative agricole și uniunile acestora, societățile de interes colectiv agricol, syndicatele agricole, altele decât syndicatele cu vocație generală reglementate de dispozițiile cărții IV din Codul muncii, asocierile dintre producători agricoli reglementate de dispozițiile Legii din 1 iulie 1901, atunci când au ca obiect controlul durabil cu privire la valorificarea producției acestora, consolidarea organizării comerciale a producătorilor, organizarea și perpetuarea producției pe un teritoriu determinat, pot fi recunoscute de către autoritatea administrativă ca organizații ale producătorilor”.
- 5 Potrivit articolului L.552-1 din Codul rural:
- „În vederea armonizării sistemelor de producție, de comercializare, de prețuri și de aplicare a normelor comune de introducere pe piață, organismele recunoscute enumerate la articolul precedent și syndicatele agricole cu vocație generală sau specializată se pot grupa pentru a constitui, într-o anumită regiune și pentru același sector de produse, astfel cum este definit la punctul 2° al articolului L.551-1, un comitet economic agricol.

Comitetele economice agricole trebuie să fie syndicate agricole reglementate de cartea IV din Codul muncii sau asociații reglementate prin Legea din 1 iulie 1901 [...]

Comitetele economice agricole stabilesc norme comune membrilor acestora.

Comitetele economice agricole contribuie la aplicarea politicilor economice naționale și comunitare și pot fi consultate cu privire la orientările politicii din sectorul din care fac parte.”

6 Articolul L.552-2 din același cod precizează:

„Privilegiile și avantajele speciale de care beneficiază grupurile de producători recunoscute pot fi acordate comitetelor economice agricole atunci când sunt autorizate de autoritatea administrativă.

Autorizația se acordă, se suspendă sau se retrage de către autoritatea administrativă, după avizul Consiliului Superior de Orientare a Economiei Agricole și Alimentare prevăzut la articolul 14 I din Legea modificată din 8 august 1962 de completare a Legii privind orientarea agricolă.”

7 Articolul L.554-1 primul paragraf din Codul rural menționează că „[c]omitetele economice agricole care dovedesc o experiență suficientă în anumite materii pot solicita autorității administrative competente ca normele acceptate de membrii acestora prevăzute la articolul 15b alineatul (1) din Regulamentul (CEE) nr. 1035/72 al Consiliului din 18 mai 1972 privind organizarea comună a pieței în sectorul fructelor și legumelor să fie obligatorii pentru producătorii stabiliți, în cadrul regiunii lor, în una sau în mai multe circumscripții economice”.

8 Articolul R*552-1 din Codul rural precizează că „[c]ererea de autorizare prezentată, pentru o regiune sau pentru un sector de produse determinate, de către un comitet economic agricol, se înaintează ministrului agriculturii prin intermediul prefectului departamentului în care se află sediul social al comitetului”, iar articolul R*552-2 prevede că această cerere trebuie să fie însoțită de anumite înscrisuri, printre care „statutul comitetului”, care trebuie să cuprindă clauze care să prevadă că „[n]ormele adoptate de comitet nu sunt aplicabile decât după aprobarea ministrului agriculturii”, o „[d]eclarație prin care să se precizeze natura și formele de ajutor care poate fi acordat de către comitet, dacă este cazul, aderenților” și „[d]ispozițiile normelor adoptate de comitet în conformitate cu prevederile articolului L.552-1”. Articolul R.552-4 din Codul rural precizează în sfârșit că, „[î]n urma avizului Consiliului Superior de Orientare și de Coordonare a Economiei Agricole și Alimentare, ministrul agriculturii, în temeiul articolului L.552-2, se pronunță asupra cererii de autorizare”.

– Funcționarea

9 Potrivit articolului R.552-10 primul paragraf din Codul rural, „[u]n comitet economic agricol autorizat nu poate să emită noi norme sau să modifice normele deja aprobate decât cu aprobarea expresă a ministrului agriculturii, în urma avizului Consiliului Superior de Orientare și de Coordonare a Economiei Agricole și Alimentare”.

10 Articolul R.552-11 din Codul rural prevede în plus că „[m]inistrul agriculturii numește un delegat pe lângă fiecare comitet economic agricol autorizat” și că acest „delegat, care îndeplinește în cadrul comitetului un rol de consilier tehnic, asistă sau, în condițiile stabilite de ministrul agriculturii, poate să fie reprezentat la ședințele consiliului de administrație și ale adunării generale”, că „poate consulta pe loc sau să solicite să i se comunice orice înscrisuri sau documente privind activitatea comitetului sau a organismelor care fac parte din acesta” și că „este informat periodic cu privire la toate deciziile luate de consiliul de administrație și cu privire la toate rezoluțiile adoptate de adunarea generală”.

11 În sfârșit, potrivit articolului R.552-14 din Codul rural:

„Ministrul agriculturii poate în orice moment, după ce a primit observațiile comitetului și avizul Consiliului Superior de Orientare și de Coordonare a Economiei Agricole și Alimentare, să își retragă aprobarea pentru norme în vigoare aprobate anterior. Acesta stabilește data de la care retragerea aprobării produce efecte. Comitetul, dacă intenționează totuși să mențină aceste norme, își pierde calitatea de comitet autorizat [...]”

– Taxele de înscriere și cotizațiile

12 Potrivit articolului L.553-1 din Codul rural, „[o]rganismele recunoscute sau autorizate în condițiile prevăzute la articolele L.551-1 și L.552-2 pot fi autorizate prin decret, după avizul Consiliului de Stat, să încaseze taxe de înscriere și cotizații stabilite fie în funcție de valoarea produselor, fie în funcție de suprafață, fie în funcție de aceste două elemente combinate”.

13 Articolul R*553-2 din Codul rural, referitor la grupurile de producători recunoscute, prevede astfel că acestea din urmă „sunt abilitate să încaseze din partea fiecăruia dintre membrii lor o taxă de înscriere al cărei quantum se stabilește uniform pe producător și cotizații stabilite la valoarea producției comercializate pentru care aceștia au fost recunoscuți”, iar „quantumul taxelor de înscriere și al cotizațiilor nu poate depăși sumele maxime stabilite prin decizia ministrului agriculturii, după avizul Consiliului Superior de Orientare și de Coordonare a Economiei Agricole și Alimentare”.

14 Articolul R*553-5 din Codul rural, referitor la taxele de înscriere și la cotizațiile grupurilor de producători recunoscute, prevede că „valoarea taxelor de înscriere și a cotizațiilor, precum și modalitățile de plată a acestora se stabilesc de adunarea generală ordinară”.

15 Articolul R*553-6 din Codul rural precizează de asemenea că „comitetele economice autorizate sunt abilitate să încaseze, de la fiecare dintre membrii lor, o taxă de înscriere, iar de la membrii care au calitatea de grupuri agricole recunoscute, cu titlu de cotizație, un procentaj din cotizațiile încasate chiar de către grupuri” și că „ministrul agriculturii poate, după avizul Consiliului Superior de Orientare și de Coordonare a Economiei Agricole și Alimentare, să stabilească valoarea maximă a cotizațiilor încasate de un comitet”.

16 Articolul R*553-7 primul paragraf din Codul rural prevede că, „[a]tunci când un comitet economic agricol autorizat în temeiul articolului L.552-2 a obținut extinderea la ansamblul producătorilor din circumscripția sa a uneia sau a mai multe norme adoptate pentru producătorii și grupurile aferente acestuia, producătorii pentru care norma respectivă a devenit obligatorie ca urmare a acestei extinderi datorează comitetului, în condițiile stabilite prin ordin al ministrului agriculturii, în totalitate sau în parte, cotizațiile stabilite în temeiul articolului R.553-2”.

– Controlul efectuat de către autoritatea administrativă

17 Articolul R*553-10 din Codul rural prevede:

„Controlul ministrului agriculturii asupra comitetelor economice autorizate și asupra grupurilor de producători recunoscute vizează în special:

- contabilitatea și legalitatea operațiunilor acestor organisme;
- utilizarea ajutorului primit, în special a celui care ar putea fi acordat de stat, de colectivitățile publice, de organismele publice și de societățile cu capital mixt;

- aplicarea de către grupurile de producători, comitetele economice agricole și organismele și producătorii care fac parte din acestea, a normelor adoptate în aplicarea articolelor L.551-1 și L.552-1, precum și aplicarea legilor și a actelor administrative în vigoare, în special a legilor și a actelor administrative intervenite în materie de combatere a fraudelor și de standardizare.”
- 18 În acest scop, articolul R*553-13 din Codul rural prevede că „[f]uncționarii Ministerului [A]griculturii, abilitați în acest scop de către ministrul agriculturii, au acces [la] serviciile grupurilor de producători recunoscute și ale comitetelor economice agricole autorizate” și că „pot să ia cunoștință de toate dovezile, scrisorile sau documentele contabile sau administrative”. De asemenea, potrivit articolului R* 553-14, „[f]uncționarii și agenții Ministerului [A]griculturii, în special cei din cadrul Serviciului de combatere a fraudelor și de control al calității, participă împreună cu agenții organismelor interesate la controlul privind aplicarea de către aceste organisme și de către producătorii agricoli a normelor în vigoare adoptate de către grupurile și comitetele economice agricole”.
- 19 În sfârșit, articolul R*553-16 din Codul rural precizează că „[c]ontrolul care trebuie asigurat în vederea aplicării [articolului] R.553-7 privind taxele de înscriere și cotizațiile se efectuează în condițiile prevăzute la articolul R.553-14”.

Situația de fapt

- 20 Oficiul Național Interprofesional al Fructelor, Legumelor și Horticulturii (Oniflor), organism public cu caracter industrial și comercial aflat sub tutela statului francez, are ca scop principal consolidarea eficienței economice a sectorului fructelor și legumelor.
- 21 Comitetele economice agricole reunesc la nivel regional organizațiile producătorilor agricoli, intitulate „grupurile de producători agricoli” până în 1999, dintr-un anumit sector și au ca scop adoptarea normelor comune membrilor acestora în vederea armonizării sistemelor de producție, de comercializare, de prețuri și de introducere pe piață a produselor.
- 22 Ca urmare a unei plângeri, la 31 iulie 2002, Comisia Comunităților Europene a transmis Republicii Franceze o solicitare de informații privind ajutoarele nenotificate din sectorul fructelor și legumelor, plătite în cadrul unor planuri de urgență către organizațiile producătorilor agricoli prin intermediul unui fond operațional gestionat de comitetele economice agricole autorizate și finanțat de către Oniflor și prin contribuțiile organizațiilor de producători (denumite în continuare „contribuțiile profesionale”). Aceste planuri de urgență aveau ca obiect atenuarea efectelor excedentelor temporare ale ofertei de fructe și legume, regularizarea cursului piețelor printr-o abordare colectivă coordonată și finanțarea acțiunilor structurale destinate să permită adaptarea unui sector la piață.
- 23 La 21 octombrie 2002 a avut loc o întrevedere între Comisie și autoritățile franceze, în urma căreia acestea din urmă au furnizat, la 26 decembrie 2002, informații care confirmau că s-au acordat astfel de ajutoare între 1992 și 2002. La 16 aprilie 2003, Comisia a solicitat un inventar complet al ajutoarelor respective. Autoritățile franceze au răspuns la această cerere la 22 iulie 2003.
- 24 Printr-o scrisoare din 20 iulie 2005, Comisia a informat Republica Franceză cu privire la decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare prevăzute la articolul 88 alineatul (2) CE (denumită în continuare „decizia de deschidere”).
- 25 Decizia de deschidere a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* din 22 septembrie 2005 (JO C 233, p. 21). Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsurile în discuție realizate în cadrul planurilor de urgență (denumite în continuare „măsurile în litigiu”).
- 26 Comisia a primit observațiile autorităților franceze prin scrisoarea din 4 octombrie 2005.

- 27 În plus, aceasta a primit scrisoarea din 20 octombrie 2005 a Federației Comitetelor Economice Agricole Asociate Sectorului Producției de Fructe și Legume (Fedecom), terț interesat, care descria în special compunerea, modalitățile de finanțare, precum și rolul comitetelor economice agricole autorizate în atribuirea ajutoarelor în cauză și care a fost transmisă autorităților franceze la 1 decembrie 2005. Acestea din urmă nu au contestat informațiile respective în scrisoarea lor din 28 decembrie 2005, prin care au autorizat de altfel transmiterea către Fedecom a scrisorilor lor din 26 decembrie 2002 și din 22 iulie 2003 și au făcut o corectură cu privire la cuantumul ajutoarelor plătite în 2002.
- 28 La sfârșitul acestei proceduri oficiale de investigare, Comisia a adoptat Decizia C(2009) 203 final din 28 ianuarie 2009 privind „planurile de urgență” în sectorul fructelor și legumelor puse în aplicare de către Franța (JO L 127, p. 11, denumită în continuare „decizia atacată”).
- 29 Prin decizia atacată, Comisia a considerat că ajutoarele atribuite în cadrul planurilor de urgență, plătite organizațiilor producătorilor agricoli, constituiau ajutoare de stat și erau ilegale și incompatibile cu piața comună. În consecință, Comisia a dispus recuperarea acestora de către Republica Franceză, de la beneficiari, cu dobânzi.

Procedura și concluziile părților

- 30 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 8 aprilie 2009, Republica Franceză a introdus prezenta acțiune.
- 31 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a șasea) a decis deschiderea procedurii orale.
- 32 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 23 aprilie 2012.
- 33 Republica Franceză solicită Tribunalului:
- anularea deciziei atacate în măsura în care aceasta privește partea măsurilor în litigiu care a fost finanțată prin contribuții profesionale;
  - în subsidiar, anularea deciziei atacate în întregime;
  - obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.
- 34 Comisia solicită Tribunalului:
- respingerea cererii Republicii Franceze;
  - obligarea Republicii Franceze la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 35 În susținerea acțiunii formulate, Republica Franceză invocă două motive de anulare, întemeiate, pe de o parte, pe încălcarea obligației de motivare și, pe de altă parte, pe o eroare de drept, întrucât Comisia a calificat drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE măsurile finanțate prin contribuții voluntare din sectorul în cauză.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

- 36 Republica Franceză susține că decizia atacată este nemotivată în partea care privește măsurile în litigiu finanțate prin contribuțiile profesionale, întrucât Comisiei îi revenea sarcina de a-și prezenta raționamentul în mod explicit atunci când, precum în speță, aceasta nu are o practică decizională constantă. În special, Comisia nu ar fi justificat extinderea calificării drept ajutor de stat la măsurile finanțate prin cotizații voluntare.
- 37 Potrivit unei jurisprudențe constante, întinderea obligației de motivare depinde de natura actului în cauză și de contextul în care acesta a fost adoptat. Motivarea trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea, pe de o parte, instanței Uniunii să își exercite controlul de legalitate, iar pe de altă parte, persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii adoptate pentru a putea să își apere drepturile și să verifice dacă decizia este temeinică. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept pertinente, în măsura în care problema dacă motivarea unui act respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în raport cu contextul său, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia respectivă (Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's France, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 63, și Hotărârea Tribunalului din 30 noiembrie 2011, Sniace/Comisia, T-238/09, nepublicată în Repertoriu, punctul 37).
- 38 În special, Comisia nu este obligată să își precizeze poziția cu privire la toate argumentele invocate în fața sa de persoanele interesate. Este suficient ca aceasta să expună situația de fapt și considerațiile juridice care prezintă o importanță esențială în economia deciziei (Hotărârea Curții din 1 iulie 2008, Chronopost și La Poste/UFEX și alții, C-341/06 P și C-342/06 P, Rep., p. I-4777, punctul 96, și Hotărârea Tribunalului din 3 martie 2010, Freistaat Sachsen și alții/Comisia, T-102/07 și T-120/07, Rep., p. II-585, punctul 180).
- 39 În sfârșit, reiese din jurisprudență că, deși o decizie a Comisiei care se încadrează într-o practică decizională constantă poate fi motivată în mod succint, în special prin referire la această practică, atunci când aceasta este în mod considerabil mai extinsă decât deciziile precedente, Comisia trebuie să își dezvolte în mod explicit raționamentul (Hotărârea Curții din 26 noiembrie 1975, Groupement des fabricants de papiers peints de Belgique și alții/Comisia, 73/74, Rec., p. 1491, punctul 31, Hotărârea Curții din 11 decembrie 2008, Comisia/Département du Loiret, C-295/07 P, Rep., p. I-9363, punctul 44, și Hotărârea Curții din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, Rep., p. I-8947, punctul 155).
- 40 În lumina acestor principii trebuie examinat motivul referitor la motivarea insuficientă a deciziei atacate.
- 41 În speță, reiese din decizia atacată că, pentru prima dată, Comisia trebuia să examineze aspectul dacă măsurile finanțate atât prin contribuții din partea statului, cât și prin contribuții voluntare ale profesioniștilor dintr-un sector puteau constitui ajutoare de stat în sensul dispozițiilor articolului 87 alineatul (1) CE. Așadar, Comisiei îi revenea sarcina de a răspunde în mod detaliat la argumentele invocate de Republica Franceză în cadrul procedurii administrative și referitoare la calificarea contribuțiilor profesionale drept resurse de stat.
- 42 În considerentele (24)-(28) ale deciziei atacate, Comisia a examinat mai întâi în mod amănunțit mecanismul de finanțare a măsurilor în litigiu. Comisia a constatat astfel că acestea erau finanțate dintr-un fond gestionat de comitetele economice agricole autorizate, care era alimentat pe baza aceluiași principii ca și cele aplicabile ajutoarelor comunitare prevăzute la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 2200/96 al Consiliului din 28 octombrie 1996 privind organizarea comună a pieței în sectorul fructelor și legumelor (JO L 297, p.1, Ediție specială, 03/vol. 20, p. 29), și anume atât din ajutoare publice, cât și din contribuții financiare ale producătorilor bazate pe cantitățile sau pe

valoarea fructelor și legumelor comercializate, contribuțiile respective reprezentând între 30 % și 50 % din sumele totale ale acestui fond. Cu toate acestea, cotizațiile organizațiilor producătorilor erau plătite numai în mod voluntar și nu fuseseră declarate obligatorii de către autoritatea administrativă. Neplata acestor cotizații avea ca efect lipsirea organizațiilor producătorilor în cauză de fondurile publice.

- 43 Pe de altă parte, reiese din considerentul (40) al deciziei atacate că, în scrisoarea din 4 octombrie 2005 prin care Republica Franceză a prezentat observații cu privire la decizia de deschidere a procedurii oficiale de investigare, aceasta a precizat că contribuțiile plătite de către profesioniști și destinate finanțării planurilor de urgență nu puteau fi asimilate unor resurse de stat, din moment ce acestea erau plătite în mod voluntar, nu fuseseră extinse în mod obligatoriu de către autoritățile publice la totalitatea organizațiilor de producători vizate, iar comitetele economice agricole autorizate puteau dispune în mod liber de acestea.
- 44 Comisia a examinat în considerentele (43)-(62) ale deciziei atacate aspectul dacă măsurile în litigiu puteau fi calificate drept ajutoare de stat în sensul dispozițiilor articolului 87 alineatul (1) CE. Astfel, în considerentele (52)-(56) ale deciziei atacate, aceasta a precizat că jurisprudența Curții (Hotărârea Curții din 22 martie 1977, Steinike & Weinlig, 78/76, Rec., p. 595, și Hotărârea Curții din 11 noiembrie 1987, Franța/Comisia, 259/85, Rec., p. 4393, punctul 23) îi impunea să analizeze normele și efectele schemei de ajutoare pentru a determina dacă acesta constituia un ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, iar caracterul obligatoriu sau voluntar al contribuțiilor în cauză nu juca niciun rol în aplicarea acestui principiu. Comisia a examinat în plus, în considerentele (57)-(61) ale deciziei atacate, jurisprudența referitoare la noțiunea de resurse de stat (Hotărârea Curții din 15 iulie 2004, Pearle și alții, C-345/02, Rec., p. I-7139, și Hotărârea Tribunalului din 20 septembrie 2007, Salvat père & fils și alții/Comisia, T-136/05, Rec., p. II-4063) și a considerat că aceasta nu repune în discuție principiul respectiv. În sfârșit, Comisia a subliniat în considerentul (61) al deciziei atacate că, în speță, chiar dacă contribuțiile erau voluntare, exista un motiv public serios pentru a adera la acest sistem. Comisia a concluzionat în considerentul (62) al deciziei atacate că măsurile în litigiu constituiau ajutoare de stat în sensul dispozițiilor articolului 87 alineatul (1) CE.
- 45 Simpla împrejurare potrivit căreia jurisprudența la care s-a referit Comisia în decizia atacată privea numai cotizații obligatorii nu poate fi suficientă pentru a stabili că motivarea acesteia din urmă era insuficientă. Mai întâi, trebuie amintit că instanța Uniunii nu examinase niciodată aspectul dacă măsurile finanțate atât prin contribuții din partea statului, cât și prin contribuții voluntare din partea profesioniștilor dintr-un sector puteau constitui ajutoare de stat în sensul dispozițiilor articolului 87 alineatul (1) CE. În plus, Comisia a precizat în decizia atacată că apreciază că jurisprudența referitoare la cotizațiile obligatorii era aplicabilă măsurilor în litigiu în cauză, din moment ce caracterul facultativ al contribuțiilor era, în speță, de natură pur formală, producătorii fiind serios încurajați să participe la mecanism. În plus, faptul că această precizare a fost făcută de Comisie în considerentul (61) al deciziei atacate, iar nu după considerentul (55), nu poate, contrar celor susținute de Republica Franceză, să afecteze caracterul explicit al raționamentului dezvoltat de Comisie.
- 46 În consecință, decizia atacată menționează în mod suficient de clar, explicit și neechivoc raționamentul urmat de Comisie pentru a stabili dacă măsurile finanțate atât prin contribuții din partea statului, cât și prin contribuții voluntare ale profesioniștilor dintr-un sector puteau, în opinia acesteia, să constituie ajutoare de stat în sensul dispozițiilor articolului 87 alineatul (1) CE, astfel încât să dea posibilitatea Tribunalului să își exercite controlul de legalitate, iar persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii adoptate pentru a putea să își apere drepturile și să verifice dacă decizia este temeinică.
- 47 Din cele de mai sus rezultă că trebuie respins primul motiv, întemeiat pe motivarea insuficientă a deciziei atacate.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept întrucât Comisia a calificat drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE măsurile finanțate prin contribuții voluntare din sectorul în cauză

- 48 Republica Franceză consideră că Comisia a săvârșit o eroare de drept prin calificarea ca ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE a măsurilor finanțate prin contribuții voluntare din sectorul în cauză.

Admisibilitatea argumentelor referitoare la elemente factuale necontestate în cadrul fazei administrative

- 49 Cu titlu introductiv, Comisia susține că Republica Franceză nu poate contesta în fața Tribunalului remarcile formulate de Fedecom în observațiile sale din 20 octombrie 2005, referitoare la rolul profesioniștilor și, respectiv, al Oniflor în stabilirea cuantumului contribuției profesionale, în definirea măsurilor în litigiu și în aplicarea acestor măsuri.
- 50 Aceasta consideră, în primul rând, că Republica Franceză ar fi trebuit să invoce acest motiv, întrucât se referă la o eroare de fapt și chiar la o eroare vădită de apreciere, în mod autonom în raport cu motivul întemeiat pe o eroare de drept. Din înscrisurile prezentate de Republica Franceză rezultă totuși că aceasta a intenționat să folosească aceste elemente ca argumente în susținerea motivului întemeiat pe eroarea de drept săvârșită de Comisie prin calificarea drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE a măsurilor finanțate prin contribuții voluntare din sectorul în cauză.
- 51 Comisia apreciază, în al doilea rând, că aceste argumente sunt inadmisibile, Republica Franceză neformulând nicio obiecție cu privire la remarcile Fedecom din observațiile sale din 20 octombrie 2005 în cadrul procedurii oficiale de investigare.
- 52 Rezultă dintr-o jurisprudență constantă că statul membru care a acordat sau care dorește să acorde ajutoare prin derogare de la normele prevăzute de tratat are o obligație de colaborare față de Comisie în cadrul procedurii la care participă, în temeiul căreia îi revine în special sarcina de a prezenta toate elementele de natură să permită acestei instituții să verifice dacă sunt îndeplinite condițiile pentru aplicarea derogării solicitate (Hotărârea Curții din 28 aprilie 1993, Italia/Comisia, C-364/90, Rec., p. I-2097, punctul 20, Hotărârea Tribunalului din 15 decembrie 1999, Freistaat Sachsen și alții/Comisia, T-132/96 și T-143/96, Rec., p. II-3663, punctul 140, și Hotărârea Tribunalului din 11 februarie 2009, Iride și Iride Energia/Comisia, T-25/07, Rep., p. II-245, punctul 100). Legalitatea unei decizii în materia ajutoarelor de stat trebuie astfel să fie apreciată în funcție de informațiile de care Comisia putea să dispună la momentul la care a adoptat decizia (Hotărârea Curții din 11 septembrie 2003, Belgia/Comisia, C-197/99 P, Rec., p. I-8461, punctul 86; a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 10 iulie 1986, Belgia/Comisia, 234/84, Rec., p. 2263, punctul 16). De aici reiese în special că, din moment ce noțiunea de ajutor de stat corespunde unei situații obiective care trebuie apreciată la data la care Comisia a adoptat decizia, trebuie să se țină seama de aprecierile efectuate la această dată pentru efectuarea acestui control jurisdicțional (Hotărârea Chronopost și La Poste/UFEX și alții, citată anterior, punctul 144). Astfel, în absența unor informații contrare provenite de la părțile interesate, Comisia este abilitată să se bazeze pe faptele, chiar eronate, de care dispune la momentul adoptării deciziei finale, în măsura în care respectivele elemente de fapt au făcut obiectul unui ordin al Comisiei adresat unui stat membru prin care se dispune furnizarea către Comisie a informațiilor necesare (Hotărârea Tribunalului din 19 octombrie 2005, Freistaat Thüringen/Comisia, T-318/00, Rec., p. II-4179, punctul 88).
- 53 De asemenea, reiese din dispozițiile articolului 13 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 41) că, la finalul procedurii oficiale de investigare privind un ajutor ilegal, decizia este adoptată de către Comisie pe baza informațiilor disponibile, în special a celor furnizate de statul membru drept răspuns la cererile de furnizare de informații ale Comisiei.

- 54 În speță, reiese din decizia atacată că Fedecom și-a prezentat la 20 octombrie 2005 observațiile în calitate de terț interesat, descriind în special compunerea, modalitățile de finanțare, precum și rolul comitetelor economice agricole autorizate în acordarea ajutoarelor în cauză, iar aceste observații au fost transmise autorităților franceze la 1 decembrie 2005 cu mențiunea că dispuneau de un termen de o lună pentru a-și prezenta observațiile. Acestea din urmă nu au contestat aceste informații în scrisoarea lor din 28 decembrie 2005, prin care au autorizat de altfel transmiterea către Fedecom a scrisorilor lor din 26 decembrie 2002 și din 22 iulie 2003 și au făcut o corectură cu privire la cuantumul ajutoarelor plătite în 2002.
- 55 Or, din principiile citate anterior la punctele 52 și 53 de mai sus rezultă că Republica Franceză nu poate repune în discuție pentru prima dată în etapa jurisdicțională conținutul unor observații factuale formulate de către un terț interesat în cadrul procedurii administrative, atunci când acestea îi fuseseră transmise. Simpla împrejurare că Republica Franceză nu ar fi răspuns la aceste elemente factuale întrucât era de acord cu concluziile Fedecom nu poate fi suficientă pentru a eluda principiul efectului util al procedurii administrative.
- 56 Trebuie respinse, așadar, ca inadmisibile argumentele prin care Republica Franceză repune în discuție remarcile formulate de Fedecom în observațiile sale din 20 octombrie 2005, referitoare la rolul profesioniștilor și, respectiv, al Oniflor în stabilirea cuantumului contribuției profesionale, în definirea măsurilor în litigiu și în aplicarea acestor măsuri.

Principiile generale referitoare la noțiunea de resurse de stat

- 57 Trebuie amintit că articolul 87 alineatul (1) CE declară incompatibile cu piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau sectoare de producție, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.
- 58 Pentru ca avantajele să poată fi calificate drept ajutoare în sensul acestui articol, acestea trebuie, pe de o parte, să fie acordate direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat și, pe de altă parte, să fie imputabile statului (Hotărârea Curții din 21 martie 1991, Italia/Comisia, C-303/88, Rec., p. I-1433, punctul 11, Hotărârea Curții din 16 mai 2002, Franța/Comisia, C-482/99, Rec., p. I-4397, punctul 24, și Hotărârea Curții din 20 noiembrie 2003, GEMO, C-126/01, Rec., p. I-13769, punctul 24).
- 59 Pe de altă parte, din modul de redactare a articolului 87 alineatul (1) CE reiese că numai avantajele acordate direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat sunt considerate ajutoare. Astfel, distincția stabilită în această dispoziție între „ajutoarele acordate de state” și ajutoarele acordate „prin intermediul resurselor de stat” nu presupune că toate avantajele acordate de un stat constituie ajutoare, fie că sunt, fie că nu sunt finanțate prin intermediul resurselor de stat, ci vizează doar includerea în această noțiune a avantajelor care sunt acordate direct de stat, precum și a celor care sunt acordate prin intermediul unui organism public sau privat, desemnat sau înființat de acest stat (Hotărârea Curții din 13 martie 2001, PreussenElektra, C-379/98, Rec., p. I-2099, punctul 58).
- 60 În plus, trebuie amintit că din jurisprudența Curții rezultă că articolul 87 alineatul (1) CE cuprinde toate mijloacele pecuniare pe care autoritățile publice le pot utiliza în mod efectiv pentru a susține anumiți operatori economici, fără a fi relevant dacă aceste mijloace aparțin sau nu aparțin în mod permanent patrimoniului autorităților publice respective. În consecință, chiar dacă sumele aferente măsurii în cauză nu sunt permanent în posesia autorităților publice, faptul că rămân în mod constant sub control public și, așadar, la dispoziția autorităților naționale competente este suficient pentru calificarea acestora drept resurse de stat (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 mai 2000, Franța/Ladbroke Racing și Comisia, C-83/98 P, Rec., p. I-3271, punctul 50, și Hotărârea Curții din 16 mai 2002, Franța/Comisia, citată anterior, punctul 37). De asemenea, natura inițial privată a

resurselor nu se opune ca acestea să fie considerate resurse de stat în sensul prevederilor articolului 87 alineatul (1) CE (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 12 decembrie 1996, *Air France/Comisia*, T-358/94, Rec., p. II-2109, punctele 63-65).

- 61 Potrivit jurisprudenței, simplul fapt că un sistem de subvenții în favoarea anumitor operatori economici dintr-un sector determinat este finanțat, în tot sau în parte, prin contribuții impuse de către autoritatea publică și încasate de la operatorii economici în cauză nu este suficient pentru a înlătura în privința acestui sistem caracterul de ajutor acordat de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE (Hotărârea Curții *Steinike & Weinlig*, citată anterior, punctul 22, și Hotărârea Curții din 11 noiembrie 1987, *Franța/Comisia*, citată anterior, punctul 23; a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 2 iulie 1974, *Italia/Comisia*, 173/73, Rec., p. 709, punctele 27 și 35).
- 62 În schimb, Curtea a refuzat să califice drept resurse de stat fondurile colectate de un organism public prin intermediul contribuțiilor încasate numai de la operatorii economici care beneficiază de măsura în cauză, dar care nu au fost niciodată lăsate la dispoziția autorităților naționale și care au servit la finanțarea unor acțiuni determinate numai de către operatorii în cauză (a se vedea în acest sens Hotărârea *Pearle* și alții, citată anterior, punctele 36-39).
- 63 Astfel, criteriul pertinent pentru aprecierea existenței unor resurse publice, indiferent de originea lor inițială, este cel al gradului de intervenție a autorității publice în definirea măsurilor în cauză și a modalităților de finanțare a acestora.
- 64 Simpla împrejurare potrivit căreia contribuțiile operatorilor economici respectivi destinate să finanțeze în parte măsurile în cauză nu au decât un caracter facultativ, iar nu obligatoriu, nu poate fi suficientă pentru a repune în discuție acest principiu. Astfel, gradul de intervenție a autorității publice asupra acestor contribuții poate fi important, chiar și atunci când aceste contribuții nu au un caracter obligatoriu.
- 65 Din cele de mai sus rezultă că, pentru a se stabili dacă Comisia a săvârșit o eroare de drept prin calificarea măsurilor în litigiu drept ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE, trebuie să se examineze rolul autorității publice în definirea acestor măsuri și a modalităților de finanțare a acestora.
- 66 În ceea ce privește aprecierea rolului autorității publice în definirea măsurilor în litigiu, revine Tribunalului obligația de a o efectua în mod global, fără să fie posibil să realizeze o distincție în funcție de modul de finanțare a acestora, contribuțiile publice și private fiind reunite, ca bunuri fungibile, într-un fond operațional.

Examinarea normelor din sistemul planurilor de urgență

- 67 Cu titlu principal, trebuie analizate normele din sistemul măsurilor în litigiu, în special stabilirea cuantumului contribuțiilor publice și private destinate finanțării lor și definirea condițiilor de utilizare a acestora.
- 68 În ceea ce privește, în primul rând, stabilirea cuantumului contribuțiilor publice și private destinate finanțării măsurilor în litigiu, reiese din dosar, în special din scrisoarea Fedecom din 20 octombrie 2005, că Oniflor, organism public cu caracter industrial și comercial aflat sub tutela statului francez, decidea în mod unilateral cu privire la sumele alocate pentru planurile de urgență, precum și cu privire la cuantumul cotizațiilor la planurile de urgență pe care trebuiau să le furnizeze comitetele economice agricole autorizate. Aceste cotizații erau stabilite de Oniflor, care prevedea un procentaj din cantitatea sau din valoarea fructelor și legumelor comercializate în fapt de către producătorii beneficiari, și erau încasate de către comitetele economice agricole autorizate de pe lângă secțiile naționale ale fiecărui produs, care le transfera apoi Oniflor. Acesta majora astfel sumele respective cu

un ajutor public reprezentând 50-70 % din ajutorul total. În caz de neplată a cotizațiilor profesionale de către producători, ajutoarele acordate de către Oniflor nu erau plătite producătorilor și rămâneau blocate la comitetele economice agricole autorizate, care erau obligate să le ramburseze Oniflor.

- 69 Spre deosebire de alte cotizații încasate de comitetele economice agricole autorizate, acestea nu aveau caracter obligatoriu, după cum atestă faptul că anumite organizații ale producătorilor au refuzat să efectueze plata acestora. Cotizațiile respective nu puteau, așadar, să fie reglementate de dispozițiile Codului rural referitoare la cotizațiile obligatorii.
- 70 Reiese astfel din dispozițiile articolelor R*553-2 și R*553-6 din Codul rural că acestea vizează numai taxele de înscriere și cotizațiile de funcționare plătite în mod obligatoriu de producători grupurilor de producători recunoscute și comitetelor economice agricole autorizate. Republica Franceză nu poate invoca, așadar, normele referitoare la adoptarea acestor taxe de înscriere și a acestor cotizații de către grupurile de producători recunoscute, astfel cum sunt definite la articolul R*553-5 din Codul rural.
- 71 De asemenea, articolul R*553-7 din Codul rural, care prevede că, atunci când un comitet economic agricol autorizat a obținut extinderea la totalitatea producătorilor din circumscripția sa a unei norme instituite pentru producătorii și pentru grupurile care fac parte din acesta, producătorii în privința cărora această normă a devenit obligatorie trebuie să plătească, în temeiul unui ordin ministerial, în întregime sau în parte, cotizațiile stabilite la valoarea producției comercializate, nu era aplicabil în cazul cotizațiilor destinate să finanțeze planuri de urgență. Trebuie amintit în această privință că jurisprudența consideră ilegală orice obligație impusă producătorilor neafiliați de a participa la finanțarea fondurilor instituite de către o organizație a producătorilor în măsura în care aceasta contribuie la finanțarea activităților care sunt ele însele considerate contrare dreptului comunitar (Hotărârea Curtii din 25 noiembrie 1986, Cerafel, 218/85, Rec., p. 3513, punctul 22).
- 72 În plus, Republica Franceză nu poate invoca dispozițiile articolului 15 din Regulamentul nr. 2200/96 referitoare la organizarea comună a pieței de fructe și legume. Astfel, deși programele operaționale implementate în cadrul acestei dispoziții aveau în comun cu planurile de urgență simplul fapt de a fi cofinanțate de o autoritate publică și prin contribuții ale producătorilor asociați în funcție de cantitățile sau de valoarea fructelor și a legumelor comercializate, nu se contestă că aceste dispoziții nu erau aplicabile în cazul măsurilor în litigiu, ci doar în cazul măsurilor adoptate în cadrul organizării comune a pieței în sectorul fructelor și legumelor.
- 73 În sfârșit, Republica Franceză nu a furnizat nicio altă probă care ar permite să se considere că valoarea contribuției plătite de producători era stabilită de către aceștia din urmă.
- 74 Din cele de mai sus rezultă că Oniflor este cea care decidea în mod unilateral cu privire la cuantumul cotizațiilor plătite de comitetele economice agricole autorizate, precum și cu privire la sumele totale alocate pentru planurile de urgență.
- 75 În ceea ce privește, în al doilea rând, definirea conținutului măsurilor în litigiu și a modalităților de aplicare a acestora, reiese din dosar și în special din informațiile transmise de Fedecom la 20 octombrie 2005 că măsurile în litigiu erau stabilite de Oniflor prin intermediul unor decizii care purtau ștampila directorului său și a controlorului de stat, iar comitetele economice agricole autorizate nu participau la definirea acestora și nu aveau nicio marjă de apreciere în aplicarea lor.
- 76 Republica Franceză consideră cu toate acestea că deciziile Oniflor nu urmăreau decât să ia notă de contribuțiile pe care profesioniștii și autoritățile publice se obligau să le plătească.
- 77 Aceasta susține astfel că măsurile în litigiu erau definite și aplicate numai de către profesioniști și că intervenția Oniflor nu consta decât în aplicarea deciziilor adoptate de aceștia din urmă și în participarea la finanțarea lor. Aceasta își întemeiază argumentarea pe două documente, prezentate pentru prima dată în stadiul replicii, destinate să dovedească rolul de inițiativă avut de comitetele

economice agricole în planurile de urgență. Cu toate acestea, din cuprinsul punctului 55 de mai sus rezultă că Republica Franceză nu poate repune în discuție pentru prima dată în stadiul jurisdicțional caracterul veridic al observațiilor formulate de către un terț interesat în cadrul procedurii administrative atunci când acestea îi fuseseră transmise și nu le contestase conținutul.

- 78 În orice caz, trebuie subliniat că aceste scrisori, transmise Oniflhor în 2001 de către secțiile naționale de produse din cele două comitete economice agricole autorizate, permit să se concluzioneze numai că, de două ori în cadrul perioadei încălcării, comitetele economice agricole autorizate au prezentat Oniflhor propuneri de măsuri care trebuie adoptate în cadrul planurilor de urgență. Acestea nu sunt totuși suficiente pentru a repune în discuție informațiile transmise de Fedecom la 20 octombrie 2005, potrivit cărora comitetele economice agricole autorizate nu erau competente să definească măsurile adoptate în cadrul planurilor de urgență, sarcină care ar reveni exclusiv Oniflhor.
- 79 În plus, trebuie subliniat că Republica Franceză a recunoscut în înscrisurile sale că comitetele economice agricole autorizate aveau obligația de a aplica măsurile prevăzute în cadrul planurilor de urgență, astfel cum erau definite în decizia directorului Oniflhor. Faptul că această împrejurare s-ar explica prin participarea Oniflhor la finanțarea măsurilor respective nu influențează aprecierea gradului de control exercitat de autoritatea publică în ceea ce privește aplicarea acestor măsuri.
- 80 Republica Franceză precizează în sfârșit că, spre deosebire de situația existentă în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Air France/Comisia, citată anterior (punctul 65), Oniflhor nu putea dispune în mod liber de fondurile plătite de profesioniști, fondurile respective fiind gestionate de comitetele economice agricole autorizate. Reiese totuși din jurisprudența Curții expusă la punctul 60 de mai sus că, chiar dacă unele sume nu sunt permanent în posesia autorităților publice, faptul că rămân în mod constant sub control public și, așadar, la dispoziția autorităților naționale competente este suficient pentru calificarea acestora drept resurse de stat.
- 81 Or, în speță, statul era pe deplin în măsură, prin exercitarea influenței sale dominante asupra definirii și a aplicării măsurilor în litigiu, să orienteze utilizarea resurselor afectate comitetelor economice agricole autorizate pentru a finanța, dacă este cazul, avantaje specifice în favoarea anumitor producători.
- 82 S-a stabilit astfel că comitetele economice agricole autorizate nu dispuneau de nicio marjă de apreciere în aplicarea măsurilor definite de Oniflhor.
- 83 Pe de altă parte, reiese din mai multe dispoziții ale Codului rural că autoritatea administrativă dispunea de o competență de control aprofundată și constantă asupra sumelor în cauză. Astfel, potrivit articolului R*553-10 din Codul rural, controlul efectuat de ministrul agriculturii asupra comitetelor economice autorizate vizează în special contabilitatea și legalitatea operațiunilor acestor organisme, precum și utilizarea ajutoarelor publice primite. În acest scop, articolul R*553-13 prevede că funcționarii abilitați ai Ministerului Agriculturii au acces la toate serviciile comitetelor economice agricole autorizate și pot să ia cunoștință de toate înscrisurile, scrisorile sau documentele contabile sau administrative.
- 84 În sfârșit, trebuie să se sublinieze rolul preponderent jucat de stat în cadrul comitetelor economice agricole autorizate, în care este reprezentat de către prefectul regiunii. Reiese astfel din dispozițiile Codului rural că cererea de autorizare a oricărui comitet economic agricol trimisă potrivit articolului R*552-1 din codul respectiv ministrului agriculturii pentru a beneficia de ajutoare publice trebuie, conform articolului R*552-2 din același cod, să fie însoțită de anumite înscrisuri, printre care „[s]tatutul comitetului”, care trebuie să cuprindă clauze care să prevadă că „normele adoptate de comitet nu sunt aplicabile decât după aprobarea ministrului agriculturii”, o „[d]eclarație prin care să se precizeze natura și formele ajutorului care poate fi acordat de către comitet, dacă este cazul, aderentilor” și „[d]ispozițiile normelor adoptate de comitet în conformitate cu prevederile articolului L.552-1”. Potrivit articolului R.552-10 din Codul rural, un comitet economic agricol autorizat nu poate să adopte noi norme sau să modifice normele deja aprobate decât cu aprobarea expresă a ministrului

agriculturii. În plus, articolul R.552-11 din Codul rural prevede că ministrul agriculturii numește un delegat pe lângă fiecare comitet economic agricol autorizat, care îndeplinește în cadrul comitetului un rol de consilier tehnic și care asistă sau poate, în condițiile stabilite de ministrul agriculturii, să fie reprezentat la ședințele consiliului de administrație și ale adunării generale, care poate să consulte pe loc sau să solicite să i se comunice toate înscrisurile și documentele privind activitatea comitetului sau a organismelor care fac parte din acesta și care este informat periodic cu privire la toate deciziile luate de consiliul de administrație și cu privire la toate rezoluțiile adoptate de adunarea generală. De asemenea, articolul 1 din Ordinul ministrului agriculturii din 30 octombrie 2000 privind modalitățile de reprezentare a statului în cadrul comitetelor economice agricole din sectorul fructelor și legumelor (JORF din 15 noiembrie 2000, p. 18079) prevede că prefectul regiunii sau reprezentantul său asistă de drept la toate ședințele decizionale ale organelor de conducere ale comitetelor economice agricole autorizate și este destinatarul tuturor deciziilor și proceselor-verbale încheiate în acest cadru. Articolul 2 din aceeași dispoziție încredințează reprezentantului statului, care beneficiază, dacă este necesar, de concursul Oniflor, sarcina de a garanta că misiunile încredințate acestor comitete sunt exercitate în conformitate cu orientările stabilite de dispozițiile legislative și administrative și prevede că, în acest scop, acesta vizează în mod obligatoriu, anterior aplicării lor, deciziile organelor de conducere ale comitetelor, în speță adunarea generală sau consiliul de administrație, precum și contractele încheiate, atunci când acestea urmăresc să prevadă obligații în sarcina aderenților comitetului sau atunci când stabilesc modalitățile de utilizare a finanțărilor publice naționale în materie de funcționare sau de investiții în sectorul producției sau comunitare. Deciziile în cauză sunt executorii numai dacă sunt prevăzute cu această viză.

- 85 Republica Franceză a recunoscut acest rol important al statului în funcționarea comitetelor economice agricole autorizate. Faptul că acest rol s-ar explica prin posibilitatea ca respectivele comitete să confere caracter obligatoriu normelor acestora pentru ansamblul producătorilor din regiunea în cauză nu influențează aprecierea prezenței statului în cadrul lor.
- 86 Republica Franceză susține în plus că, deși reprezentantul prefectului regiunii asistă la ședințele organelor de conducere ale comitetului economic agricol, acesta nu ia totuși parte la deliberările organelor respective. Cu toate acestea, reiese din dispozițiile citate anterior ale articolului 2 din ordinul ministrului agriculturii din 30 octombrie 2000 că deciziile organelor de conducere ale comitetelor, precum și contractele privind modalitățile de utilizare a finanțărilor publice nu erau executorii decât dacă purtau viza prefectului regiunii sau a reprezentantului său.
- 87 Din cele de mai sus reiese că Oniflor este cel care decidea în mod unilateral cu privire la măsurile finanțate prin planurile de urgență, precum și cu privire la modalitățile de aplicare a acestora și că, deși comitetele economice agricole autorizate erau însărcinate să gestioneze fondurile operaționale destinate finanțării acestor măsuri, ele nu beneficiau totuși de nicio marjă de apreciere în aplicarea acestora.
- 88 În concluzie, trebuie să se constate că definirea măsurilor în litigiu și a modalităților de finanțare a acestora revenea Oniflor, organism public cu caracter industrial și comercial aflat sub tutela statului. Beneficiarii măsurilor nu dispuneau în schimb decât de posibilitatea de a participa sau de a nu participa la sistemul astfel definit de Oniflor, acceptând sau refuzând să plătească contribuțiile profesionale stabilite de aceasta din urmă. Trebuie să se considere, așadar, că măsurile în litigiu constituiau ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) CE.
- 89 Prin urmare, se impune respingerea celui de al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept privind noțiunea de resurse de stat, și, așadar, a acțiunii în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- ⁹⁰ Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată.
- ⁹¹ Întrucât Republica Franceză a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șasea)

declară și hotărăște:

- 1) Respinge acțiunea.**
- 2) Obligă Republica Franceză la plata cheltuielilor de judecată.**

Kanninen

Wahl

Soldevila Fragoso

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 27 septembrie 2012.

Semnături